

RIKSOMFATTANDE TEMAN UNDER EU:S PROGRAMPERIOD 2021–2027

Riksomfattande tema	2.3. Särskilt mål: Främja övergången till en cirkulär ekonomi (SM 2.6.) Ett klimatneutralt samhälle med en cirkulär ekonomi
Kontaktperson(er) för det förmedlande organet	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland: Johanna Jalonen, johanna.jalonen@ely-keskus.fi , 0295 025 154
Kontaktperson(er) för samordningsprojektet	[Namn, e-postadress, tfn]
Ansvarig(a) vid ministeriet/ministerierna	Miljöministeriet: Eeva Alho, eeva.alho@gov.fi , 0295 250 011 Ulla Äänismaa, ulla.aanismaa@gov.fi , 0295 250 428
Genomförandeperiod	1.11.2021–31.12.2027
Uppskattad finansieringsram, offentlig finansiering (EU+staten+kommunen och annan offentlig finansiering)	11,5 miljoner euro

1) Koppling till EU:s strategier, till de landsspecifika rekommendationerna för Finland, till de nationella strategierna samt till planen för återhämtning och resiliens

Den europeiska gröna given har som mål att EU ska ha uppnått klimatneutralitet 2050 och att den ekonomiska tillväxten då ska ha frikopplats från resursförbrukningen. För att uppnå detta mål krävs det att nya, hållbara lösningar utvecklas och att användningen av fossila råmaterial fasas ut. Övergången till en klimatneutral cirkulär ekonomi främjas av en sparsam användning av naturresurser, återanvändning och värdeökning av material samt tjänstefiering.

Som en del av den europeiska gröna given antog kommissionen i mars 2020 en handlingsplan för den cirkulära ekonomin, i vilken kommunernas och regionernas betydelse när det gäller att främja en cirkulär ekonomi betonas. I EU:s kommande initiativ framhålls bland annat åtgärder inom sektorer som förbrukar stora mängder naturresurser, där det finns en stor potential för en cirkulär ekonomi och offentlig upphandling som främjar en cirkulär ekonomi. Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin ingår i EU:s industristrategi.

I de landsspecifika rekommendationer som Finland fått uppmanas Finland att vidta åtgärder för att koncentrera investeringar till den gröna och den digitala omställningen.

Den riksomfattande avfallsplanen fastställer avfallshanteringsmålen för de kommande åren. Målen att främja materialeffektivitet och minska uppkomsten av avfall har fastställts för fyra prioriterade områden: byggavfall, biologiskt nedbrytbart avfall, kommunalt avfall samt elektriskt och elektroniskt avfall. För att uppnå dessa mål krävs det åtgärder inom de olika områdena. Avsikten är att den nya avfallsplanen för en övergång från återvinning till en cirkulär ekonomi före 2027 ska godkännas av statsrådet vid årsskiftet 2021/2022.

Den nationella strategin för offentlig upphandling 2020 har satt som mål att den offentliga upphandlingen ska stödja Finlands mål om klimatneutralitet senast 2035 och genomförandet av en cirkulär ekonomi. För att målen ska kunna uppnås bör samarbetet kring upphandling utökas samt bästa praxis och nya handlingsmodeller utvecklas i de mest verkningsfulla upphandlingskategorierna.

Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att stärka Finlands roll som föregångare inom cirkulär ekonomi. Regeringsprogrammet innehåller åtgärder som bland annat syftar till att genom administrativa, legislativa och ekonomiska styrmedel

främja en cirkulär ekonomi och eliminera hinder för den i både Finland och EU. Vidare innehåller programmet åtgärder för att utveckla exporten av finländskt kunnande inom cirkulär ekonomi och skapa förutsättningar för internationellt samarbete inom olika sektorer när det gäller cirkulär ekonomi. Regeringsprogrammet betonar även en satsning på tjänster som ersätter produkter och en starkare marknad för återvunna råvaror som ersätter jungfruliga råvaror samt en metodisk utökning av andelen råvaror i kretslopp. Enligt regeringsprogrammet ska det under regeringsperioden även genomföras ett tvärsektoriellt, strategiskt program för främjande av cirkulär ekonomi med tillhörande mätare.

Ett strategiskt program för främjande av cirkulär ekonomi i enlighet med regeringsprogrammet upprättades 2020. I programmet och i statsrådets principbeslut som godkändes på basis av det fastställdes mål och mätare samt åtgärder som behövs för att främja en cirkulär ekonomi och få till stånd en systemförändring. Målet är att minska förbrukningen av icke-förnybara naturresurser och att fördubbla resursproduktiviteten och graden av cirkulär ekonomi för material. I programmet betonas kommunernas och regionernas roll när det gäller att aktivera den cirkulära ekonomin. Kommunerna kan tillsammans och separat samt i samarbete med företag skapa lösningar som stöder en klimatneutral cirkulär ekonomi, bland annat lösningar i fråga om hanteringen av hållbara material, infrastruktur som baseras på en cirkulär ekonomi och trafik som service.

Finlands bioekonomistrategi är från 2014, och strategin uppdateras för närvarande för att motsvara förändringarna i omvärlden och regeringsprogrammet. Grunden för arbetet är EU:s uppdaterade bioekonomistrategi 2018 och de slutsatser om bioekonomi som Finland berett och som rådet godkände hösten 2019. Vid uppdateringen beaktas lösningar och praxis inom cirkulär ekonomi samt utnyttjande av förnybara naturresurser i högre grad än i den tidigare strategin.

Projekt med anknytning till cirkulär ekonomi finansieras under perioden 2021–2023 även via EU:s återhämtningsinstrument (Recovery and Resilience Facility, RRF). Samma projekt kan inte finansieras via det riksomfattande temat, men avsikten är att temat ska bidra till att stödja de mål om att främja cirkulär ekonomi som ingår i RRF-paketet.

2) Mervärde för den nationella verksamheten och samarbete med den regionala strukturfondsverksamheten

Inom ramen för den riksomfattande verksamheten eftersträvas större, landskapsövergripande och skalbara demonstrationsprojekt, som beaktar en försökskultur och tar fram nya handlingsmodeller. Den regionala verksamheten och de satsningar som gjorts på den beaktas i den riksomfattande verksamheten.

3) Målgrupper för verksamheten

Företag, kommuner och samkommuner, andra regionala aktörer, högskolor, forskningsinstitut, föreningar och stiftelser.

4) Verksamhetens konkreta innehåll och eventuella underordnade teman; vad eftersträvas med verksamheten och vilka förändringar av nuläget förväntas

Målet med verksamheten är att stärka och utveckla handlingsmodeller och innovationer kopplade till cirkulär ekonomi:

- Utveckling av reproducerbara försök som stöder landskapsövergripande lösningar och handlingsmodeller för konceptet ”produkt som tjänst”, för delning och gemensam användning samt för reparation, återanvändning och återtillverkning.
- Utökad resurseffektivitet och utveckling av nya handlingsmodeller för exempelvis delning och användning av material, produktionskapacitet och biprodukter bland annat inom nätverket för industriella symbioser (FISS).

- Stöd för utveckling och testning av större servicekoncept och innovationer som främjar återvinning, sortering och hållbara logistikkedjor.
- Utveckling av smart materialhantering, där återvinningsmaterial och biprodukter utnyttjas och åtgärder vidtas inför mer ambitiösa avfallshanterings tjänster och ett bredare samarbete.
- Stöd till utveckling av mer omfattande lösningar och handlingsmodeller som främjar en klimatneutral cirkulär ekonomi och som är gemensamma för kommuner, företag, forskningsinstitut och den tredje sektorn.
- Stöd till utveckling av upphandlingsmodeller och samarbete som gäller innovativa och koldioxid snåla lösningar för cirkulär ekonomi inom ramen för offentlig upphandling.
- Demonstration av naturbaserade lösningar som en del av den cirkulära ekonomin och utveckling av riksomfattande handlingsmodeller och lösningar för cirkulation och återvinning av näringsämnen.

5) Samarbete, partnerskap, gemensam utveckling; vilka aktörer deltar i planeringen och genomförandet, i vilka roller; hur har målgrupperna involverats

De projekt som ansökan gäller ska i princip vara samarbetsprojekt mellan flera aktörer och genomföras inom flera landskap. Gemensam utveckling och målgrupperna ska beaktas redan i planeringsskedet.

För temana energieffektivitet, klimatförändringen och en cirkulär ekonomi som miljöministeriet ansvarar för inrättas ett gemensamt samordningsprojekt, som har i uppgift att förstärka verksamhetens effekter och resultat genom att facilitera det ömsesidiga samarbetet mellan projekten inom varje tema och samarbetet mellan de olika temana samt att aktivera de sökande och skapa nätverk mellan dem. Syftet med samordningsprojektet är även att föra samman riksomfattande och regionala strukturfondsprojekt och andra centrala projekt som genomförs inom samma tema. Projektet ansvarar för omfattande intern och extern information och kommunikation om den riksomfattande verksamheten samt för att samla och sprida bästa praxis som hänförs till temat.

6) Mätning av resultaten och indikatorer som används

Resultaten mäts och indikatoruppgifterna tillhandahålls i enlighet med den förmedlande myndighetens anvisningar med beaktande av det nationella strukturfondsprogrammet och dess krav när det gäller att mäta och tillhandahålla resultat och indikatorer.

För projekt som finansieras via ett riksomfattande mål kan det dessutom fastställas en temaspecifik metod för att mäta och följa upp resultaten (t.ex. en separat utredning).

7) Fortsatt verksamhet efter det att de projekt som hör till temat har avslutats

De aktörer som genomför projektet ska redan i ansökningsskedet ta ställning till hur projektet ska föras vidare och resultaten kunna utnyttjas även i ett bredare perspektiv. Målet är att projekten ska leda till att det i Finland uppstår nya handlingsmodeller och bästa praxis på området cirkulär ekonomi, och att dessa handlingsmodeller och denna praxis möter utmaningarna i samband med klimatneutraliteten och den gröna omställningen samt att de även kan utnyttjas efter det att projekten har avslutats.

8) Kommunikationsplan

De aktörer som genomför projektet ska redan i ansökningsskedet ta ställning till kommunikationen, utarbeta en kommunikationsplan och vid behov rapportera om hur kommunikationen genomförs. Den förmedlande myndigheten informerar för sin del enligt en gemensam överenskommelse om projekten inom det riksomfattande temat.